

GEEN GROTE

Het mooiste speelgoed voor hun verjaardag, een dagje naar een pretpark. Maar wat als je van weinig geld moet rondkomen en je je kleinkinderen op andere manieren moet verwennen?

Ook in Nederland zijn er grootouders voor wie het elke maand weer spannend is of ze rondkomen met hun budget. Dan is het extra lastig om kleinkinderen cadeaus te geven of een dagje mee uit te nemen. Maar als je het financieel wat minder hebt, heb je volgens familietherapeut Nelly Bakhuizen iets heel waardevols in handen waar je kleinkinderen veel van kunnen leren: dat het helemaal niet vanzelfsprekend is om alles te kunnen kopen en krijgen wat ze maar willen. Vooral als je eigen kinderen het goed hebben, is het voor je kleinkinderen leerzaam om te zien dat het ook anders kan. Nelly: “Alles staat of valt met je houding. Als je kleinkinderen zien dat je een positieve instelling hebt en met weinig geld toch kunt rondkomen, dan leren ze dat je met deze levenshouding echt iets kunt maken van het leven.”

‘Niet aan de bomen’

Annie Bakker (66), oma van tien kleinkinderen, moet rondkomen van haar alleenstaanden-AOW. Ze houdt echter altijd een opgeruimde kijk op het leven: “Ik kijk niet naar wat een ander heeft of geeft, maar geniet van mijn kleinkinderen. Als je ze laat weten dat geld niet aan de bomen groeit, dan merk je vanzelf dat je extra gewaardeerd wordt voor de moeite en tijd die je ergens in steekt.”

Nelly Bakhuizen meent dat je trots mag zijn als je kunt rondkomen door creatief te zijn. Daar weet Margje de Boer (73) alles van. Zij scheidde op haar 51e en is oma van zeven kleinkinderen. Margje heeft het niet breed, maar daar heeft nog nooit een kleinkind een opmerking over gemaakt. “Toen de kleinkinderen jong waren, compenseerde ik de uitjes naar pretparken met eindeloos puzzelen, mens-erger-je-niet, wandelen en naar het strand. Dat was af en toe behoorlijk vermoeiend, want ik deed alles in mijn eentje, maar wel heel gezellig.”

Volgens Nelly Bakhuizen herinneren kinderen zich later vooral wat ze met oma en opa deden. “Je hebt je kleinkind wel degelijk een hoop te bieden, namelijk tijd en aandacht. Je kunt samen veel plezier beleven aan dingen die niet duur zijn. Uiteindelijk gaat het om die individuele aandacht. Onderschat niet hoe blij kinderen zijn als ze samen iets met oma en opa mogen doen. Ze vinden het geweldig om samen koekjes bakken, te picknicken, of bloemen in het weiland te plukken. Denk ook aan samen met opa zijn fiets schoonmaken, of met mooi weer buiten in een teil water spelen met plastic bekertjes. Dit kost niets en succes is verzekerd. Neem je kleinkinderen niet kost wat het kost mee naar een pretpark, omdat je denkt dat je ze alleen daar een groot plezier mee doet”, adviseert ze. Ook Margje stootte daar haar

GELD VOOR CADEAUS?

neus een keertje mee, toen ze van haar bij elkaar gespaarde geld haar kleinzoon meenam naar het Dolfinarium. “De dolfijnen interesseerden hem niets. Hij had alleen oog voor de speeltuin.”

Warme herinneringen

Nelly Bakhuizen vervolgt: “Je kunt je kinderen ook vragen wat zij zouden willen dat je met de kleinkinderen doet. Zij hebben het vaak druk met hun jonge gezin en hun werk. Als je bij elkaar in de buurt woont, kun je afspreken je kleinkind te helpen met de tafels leren, of je leest samen. Of je kleinkind meenemen naar zwemles of op een vaste middag

‘Je hebt je kleinkind wel degelijk een hoop te bieden, namelijk tijd en aandacht’

Armoede in cijfers

Uit onderzoek van het CBS blijkt dat 15 procent van de 45- tot 65-jarigen en 9 procent van de 65-plussers moeilijk tot zeer moeilijk kunnen rondkomen. Volgens Juanita Bouman van de ANBO, de grootste belangenvereniging van vijftigplussers in Nederland, is deze groep mensen heel divers. “Het zijn vooral mensen met een bijstandsuitkering, maar ook veelal alleenstaande ouderen met een AOW. Ook vijftigplussers met een laagbetaalde baan hebben vaak financiële problemen. En de afgelopen jaren raakte ook een groep 50- tot 65-jarigen hun baan kwijt vanwege de kredietcrisis. Deze mensen vinden vaak geen nieuwe baan en belanden na de verkorte WW-uitkering in de bijstand.” Volgens het CBS groeit de groep mensen in de bijstand, ook onder vijftigplussers. Het afgelopen jaar zaten in maart ruim 180.000 mensen boven de 45 jaar in de bijstand. Een jaar eerder waren dat er nog tienduizend minder.

‘HERINNERINGEN ZIJN KOSTBAARDER DAN DUUR SPEELGOED’

bij jou laten lunchen. Reken maar dat je kleinkind daar later warme herinneringen aan overhoudt. Woon je wat verder bij je kleinkinderen vandaan en je kleinkind is bijvoorbeeld gek op beren, dan is het leuk om plaatjes uit tijdschriften of kranten op te sturen, of elke week een ‘berenkaart’ te maken die je opstuurt. Kinderen vinden het heerlijk om post te krijgen. Of ga af en toe een paar dagen logeren bij je (klein)kind.” Dat laatste is ook voor Margje prima te doen: “Mijn zoon woont met zijn gezin in België. Ik ga daar in de vakantie met een kleinkind naar toe en maak er echt een uitje van. We gaan er heerlijk wandelen met de honden en ik kan in huis helpen met klusjes waar ze anders niet aan toe komen. En natuurlijk krijgen mijn kleinkinderen alle aandacht.”

Niet verontschuldigen
Volgens Nelly moet je je als grootouder nooit verontschuldigen voor je financiële situatie. “Kleinkinderen voelen zich dan ongemakkelijk. Want hoe fijn alle luxe

ook is, zij willen op hun beurt hun grootouders alleen maar duidelijk maken hoe fijn ze het bij hen hebben. Dat ze blij zijn met wat ze van opa en oma krijgen. Als hun grootouders zich schamen, voelen ze zich ongelukkig. Want wat kun je daar als kleinkind aan doen?”

Ook als je kleinkind wel een opmerking maakt over iets dat het thuis of bij de andere grootouders wel krijgt en bij jou niet, dan blijft het de kunst om je niet te verontschuldigen. “Geef er wel een eerlijk antwoord op,” adviseert Nelly, “maar zeg ook: ‘Oma vindt het zo fijn dat je hier nu bent. Daar geniet ik van.’ Gegarandeerd dat de aandacht die je hem of haar geeft veel meer blijft hangen dan het ontbreken van materiële zaken.”

Toch kan het voor een ongemakkelijk gevoel zorgen als de andere grootouders het financieel goed hebben. Een gevoel van tekortschieten naar je kleinkind. Margje: “Mijn dochter trouwde met een zoon van een televisiepersoonlijkheid. Hoewel zijn ouders mij nooit het gevoel gaven dat ik minder was, voelde ik me wel altijd zo. Vooral in het begin vond ik het moeilijk. Dan kwamen zij met een mooie nieuwe fiets voor de verjaardag van onze kleindochter, terwijl ik een opgeleukt tweedehands poppenhuis gaf.” Nu haar kleinkinderen ouder zijn, vindt ze dat ze niet meer met een cadeau van tien euro kan aankomen. Toen haar kleinzoon onlangs achttien werd, gaf ze hem zelfs honderd euro, voor haar een heel maandpensioen. “Daarvoor heb ik veel moeten laten, zelfs een kopje koffie buiten de deur.”

Nelly Bakhuizen vindt het belangrijk dat je niet gaat streven om hetzelfde te doen als de andere oma en opa. “Het is geen cadeaurace. Kleinkinderen zijn vaak blij dat ze iets van je krijgen. Iets wat jij speciaal hebt uitgezocht. Of het duur was

of niet, weten ze niet eens. Hoe vaak zie je niet dat kinderen juist meer oog hebben voor de kleine goedkope cadeaus in plaats van iets groots en duurs? De kleindochter van Margje zal echt niet in de gaten hebben dat haar cadeau tweedehands was." Nelly geeft nog een tip. "Vaak hebben kleinkinderen iets waar ze bij oma en opa graag mee spelen, dol op zijn, of graag naar kijken. Dat zijn vaak kleine dingen zoals een schilderijtje of een doosje kralen. Merk je dit en je hecht er niet te veel waarde aan, dan kun je zoiets 'waardevols' prima als verjaardagscadeau geven. Dat vindt hij of zij vaak veel mooier dan het krijgen van duur speelgoed."

Sparen is leerzaam

Annie kwam er vorig jaar zelf achter dat de waarde van een cadeau onbelangrijk is voor haar kleinkinderen. Ook al heeft ze het krap, met kerst wil ze altijd haar familie om haar heen hebben. Ze zorgt voor een kleine kerstboom en voor kleine, goedkope cadeautjes voor haar kleinkinderen. "Toen ik 65 werd, wilde ik de kerstviering een jaartje overslaan, zodat ik het geld van kerst voor mijn verjaardagsfeest kon gebruiken. Dat vonden de kleinkinderen maar niets, want oma's kerstfeest was veel te gezellig om over te slaan. Zij regelden toen lootjes voor iedereen, waardoor we allemaal toch een klein cadeautje kregen. De traditie kon dus gewoon doorgaan, dat vond ik geweldig. Ik heb nooit geweten dat dit zo belangrijk voor hen was."

Behalve je niet te schamen omdat je met minder moet rondkomen, is het voor kleinkinderen ook nog eens leerzaam als oma en opa laten zien dat je soms ergens voor moet sparen. Zo zou je samen kunnen sparen om jaarlijks iets bijzonders te doen met je kleinkind. "Maak het speels en spannend," adviseert Nelly Bakhuizen. "Maak bijvoorbeeld een knipkaart. Elke keer als je kleinkind een karweitje doet, zoals de planten water geven of helpen met afdrogen, krijgt hij of zij een knip in de knipkaart. Vertel dat ze hiermee meehelpen en samen met oma en opa sparen om het doel te bereiken. Dat samen sparen hoeft natuurlijk niet voor een dagje pretpark te zijn. Met elkaar de stad verkennen in de bus of tram en een ijsje eten op een terras, is voor veel kinderen ook een enorm avontuur."

'Kijk niet naar anderen, het is geen cadeaurace!'

Alle beetjes helpen

Voor wie het echt financieel zwaar heeft, zijn er financiële tegemoetkomingen vanuit de gemeente, waar veel mensen vaak het bestaan niet vanaf weten. Deze regelingen variëren per gemeente. Denk aan het deelnemen aan een collectieve ziektekostenverzekering. Bij een laag inkomen en vermogen kan kwijtschelding van gemeentelijke belastingen zoals onroerendzaakbelasting, afvalstoffen en rioolrecht worden aangevraagd. Verder kan er een beroep op huur- en zorgtoeslag worden gedaan. Helaas is het onderwerp 'moeilijk kunnen rondkomen' nog altijd een taboe, waar veel mensen liever niet over praten en zich voor schamen. Vaak zelfs voor hun familieleden. Hierdoor vinden mensen vaak niet de weg naar de juiste instanties. De ANBO en andere ouderenorganisaties kunnen hierbij helpen. Op www.ANBO.nl is veel informatie hierover te vinden.